

Sejem nogavičarstva FIMAST 2024 v Vicenzi

V zadnjih dveh desetletjih so sejmi nogavičarstva doživeli pomembne spremembe, ki so odražale širše trende tako v industriji sejmov kot v celotnem tekstilnem in oblačilnem sektorju. Tradicionalni sejmi, ki so bili osrednji prostor za predstavitev novih izdelkov, vzpostavljanje poslovnih stikov in izmenjavo znanja, so se morali prilagoditi hitremu tehnološkemu razvoju, globalizaciji in spreminjajočim se potrebam trga.

Z začetkom digitalizacije in e-trgovine so se številni izdelovalci nogavičarske opreme, nogavic in brezšivnih izdelkov začeli usmerjati v spletno predstavitev, kar je zmanjšalo potrebo po fizični prisotnosti na sejmih. Spletna predstavitev hkrati pomeni znižanje stroškov za promocijo, saj so zakup razstavnega prostora ter celotni stroški predstavitev v živo tudi zaradi več dni trajajočih sejmov v času vse večje racionalizacije poslovanja velik zalogaj. Kljub temu so specializirani sejmi ostali pomembni za vzpostavljanje osebnih stikov, neposredno predstavitev kakovosti izdelkov in spremljanje najnovejših trendov.

Tudi pandemija COVID-19 je močno prizadela industrijo nogavičarskih sejmov in srečanj. V letih 2020 in 2021 so podjetja v tej panogi zaznala velik padec prometa glede na leto prej. Številni dogodki so bili odpovedani ali prestavljeni, kar je povzročilo veliko finančno izgubo in odliv specializiranih kadrov. Kljub temu so se organizatorji prilagodili novim razmeram z uvedbo virtualnih sejmov in hibridnih dogodkov, ki združujejo fizično in spletno udeležbo.

V zadnjih letih sta se okrepili trajnostna usmeritev in okoljska odgovornost, kar se odraža tudi na sejmih, kjer so predstavljene inovacije na področju ekoloških materialov, trajnostne proizvodnje in etičnega poslovanja. Poleg tega so se sejmi razširili z dodatnimi vsebinami, kot so delavnice, konference in mreženjski dogodki, ki udeležencem ponujajo celovito izkušnjo in dodatne možnosti za izobraževanje ter povezovanje. Kljub izzivom, s katerimi so se

soočali v zadnjih dvajsetih letih, sejmi nogavičarstva ostajajo ključni dogodki za strokovnjake v industriji, saj omogočajo neposreden stik med izdelovalci, distributerji in kupci ter spodbujajo inovacije in razvoj v sektorju.

Najpomembnejši svetovni sejem nogavičarstva je bil dolga leta Hosiery Exposition and Conference (IHE). Organiziran je bil v Charlotti v Severni Karolini (ZDA). Združeval je izdelovalce, oblikovalce, distributerje in druge strokovnjake iz panoge, ki so predstavljali najnovejše trende, tehnologije in inovacije na področju nogavic. Kljub dolgoletnemu uspehu tradicionalnega nogavičarskega sejma v Charlotti je The Hosiery Association (THA), organizacija, ki je stala za IHE, leta 2013 napovedala svojo ukinitve zaradi gospodarskih sprememb in globalizacije, kar je povzročilo upad članstva. Čeprav sejma IHE v prvotni obliki ni več, je njegov vpliv na industrijo nogavic trajen, saj je spodbujal inovacije, povezovanje in razvoj v sektorju [1, 2].

V Evropi je bil dolga leta najpomembnejši nogavičarski sejem organiziran v Veroni v Italiji, ki je vodilna evropska izdelovalka nogavičarske opreme in nogavic, ponavadi vsako tretje leto. Sejem je bil obširen, saj so se na njem predstavljali proizvajalci surovin za nogavice ter po razširitvi področja na brezšivne izdelke tudi za brezšivno spodnje in športno perilo, izdelovalci pletilnikov, opreme za plemenitenje in pakiranje, pa tudi mediji. Kot na večini sejmov s področja tekstilstva in oblačilstva so bile na sejmu FAST predstavljene tudi modne in proizvodne smernice, sejem pa so spremljali prikazi in novinarske konference. Sejem FAST je bil organiziran v letih 1995, 1998, 2001 in nazadnje marca 2005, leta 2009 pa je bil odpovedan [3-6].

Predstavitev novosti na področju nogavičarstva so se po zatonu sejma FAST v Veroni preselile v Brescia, ki je skupaj z Mantovo eno najpomembnejših proizvodnih območij za nogavičarske pletilnike ter središče številnih mednarodno priznanih

izdelovalcev nogavic. Sejem FIMAST (Fiera Internazionale Macchine ed Accessori per la Calzetteria e Trattamenti) je mednarodni B2B sejem, posvečen tehnološkim inovacijam v industriji nogavic, 3-D obutve, brezšivnih, tehničnih in športnih oblačil. Dogodek združuje glavne akterje v sektorju, vključno z izdelovalci preje, strojev, tehnologij in končnih izdelkov. Zadnji sejem FIMAST je bil v Brescii leta 2021. Poleg sejmskih predstavitev je vključeval tudi konference, delavnice in seminarje, osredinjene na trajnost, digitalno preobrazbo in specializirano izobraževanje v industriji. Kljub medijski podpori se je sejem FIMAST v preteklosti spopadal in se še vedno sooča z organizacijskimi izzivi. Leta 2014 se je preselil v Montichiari med Brescia in Verono, leta 2017 pa je bil celovit poskus organizacije sejma neuspešen. Nadomestil ga je leta 2018 sejem v Brixia Forumu v Brescii, kjer je bil dogodek tudi oktobra 2021 [7-9].

Za naslednjo prireditev sejma leta 2024 so se organizatorji spet odločili spremeniti lokacijo in sejem preseliti v Vicenzo, na sejmišče Fiera di Vicenza. Ta strateška odločitev naj bi omogočila povezovanje tekstilnih industrijskih območij Brescie (proizvodnja tekstilnih strojev) in Mantove (proizvodnja preje in nogavic) z regijo Veneto, dejavno na področju športa, obutve in tekstilnih strojev. Poleg tega naj bi FIMAST 2024 potekal sočasno s sejmom A&T Nordest, posvečenim najnovejšim proizvodnim tehnologijam, avtomatizaciji in preskušanju, kar bi udeležencem omogočilo dostop do širšega spektra inovacij, od umetne inteligence do pametne proizvodnje [10].

Fimast 2024 je bil organiziran od 6. do 8. novembra in naj bi bil pomembna mednarodna razstava novih nogavičarskih in iz nogavičarstva izhajajočih tehnologij ter priložnost za razpravo, udeležbo na delavnicah, seminarjih ter dogodkih, ki napovedujejo prihodnje trende in rešujejo izzive vedno spreminjajočega se trga. Vse naštetu naj bi omogočilo partnerstvo z vodilnimi panožnimi združenji, kot so združenje za področje nogavičarstva in spodnjega perila A.DI.CI (Associazione Distretto Calze e Inti-

mo), Assosport, nacionalno združenje, ki povezuje izdelovalce športnih potrebščin ter CSC center za podporo nogavičarski industriji. V združenju A.DI.CI iz Castel Goffreda deluje približno 400 podjetij, ki so odgovorna za 80 odstotkov prometa nogavičarskega sektorja v Italiji, 70 odstotkov evropske proizvodnje in 30 odstotkov svetovne proizvodnje. Skupno več kot 7000 zaposlenimi in več kot 10.000, če upoštevamo tudi sorodna industrijska področja, gre za dediščino in odličnost, ki je Italija ne želi izgubiti [11]. Združenje Assosport deluje že več kot 65 let. Vanj je vključenih več kot 300 blagovnih znamk z več kot 10.000 zaposlenimi. Poslanstvo združenja je spodbujati, promovirati in podpirati športno industrijo, ki je poleg živilske in modne ključni dejavnik italijanskega gospodarstva [12]. Center CSC od leta 1990 podpira podjetja za proizvodnjo ženskih nogavic v okolici Mantove. Ukvarja se s tehnološkimi raziskavami, prenosom inovacij ter zagotavljanjem tehnične, organizacijske in tržne podpore, povezane z razvojem in prenovo podjetij članic in strank centra [13].

Na sejmu FIMAST 2024 naj bi se predstavili izdelovalci prej, pletilnikov in končnih nogavičarskih izdelkov, vključno z najnovejšimi dosežki na področju razvoja sintetičnih in naravnih prej za nogavice in hlačne nogavice, vodilni izdelovalci strojev za nogavičarsko in obutveno industrijo ter dopolnilnimi tehnologijami, od izdelave dodatkov in zaključkov do pakiranja.

V resnici je bil nogavičarski del celovitega sejma, kar zadeva razstavne prostore, pravo razočaranje. Razstavnih prostorov FIMAST je bilo le kak ducat, preostali del sejma, posvečen avtomatizaciji in preskušanju A&T Nordest (Automation & testing), pa je bil zelo obširen in dobro obiskan, a niti najmanj ni bil osredinjen na nogavičarstvo. Na Fimastu je bil razstavljen en sam nogavičarski pletilnik nemškega izdelovalca Merz (<https://www.merz-mf.de/en/company.php>). Predstavilo se je nekaj izdelovalcev preje in končnih izdelkov ter svetovalnih podjetij.

Več novosti je bilo predstavljenih verbalno, v areni FIMAST, kjer so potekale zanimive predstavitve

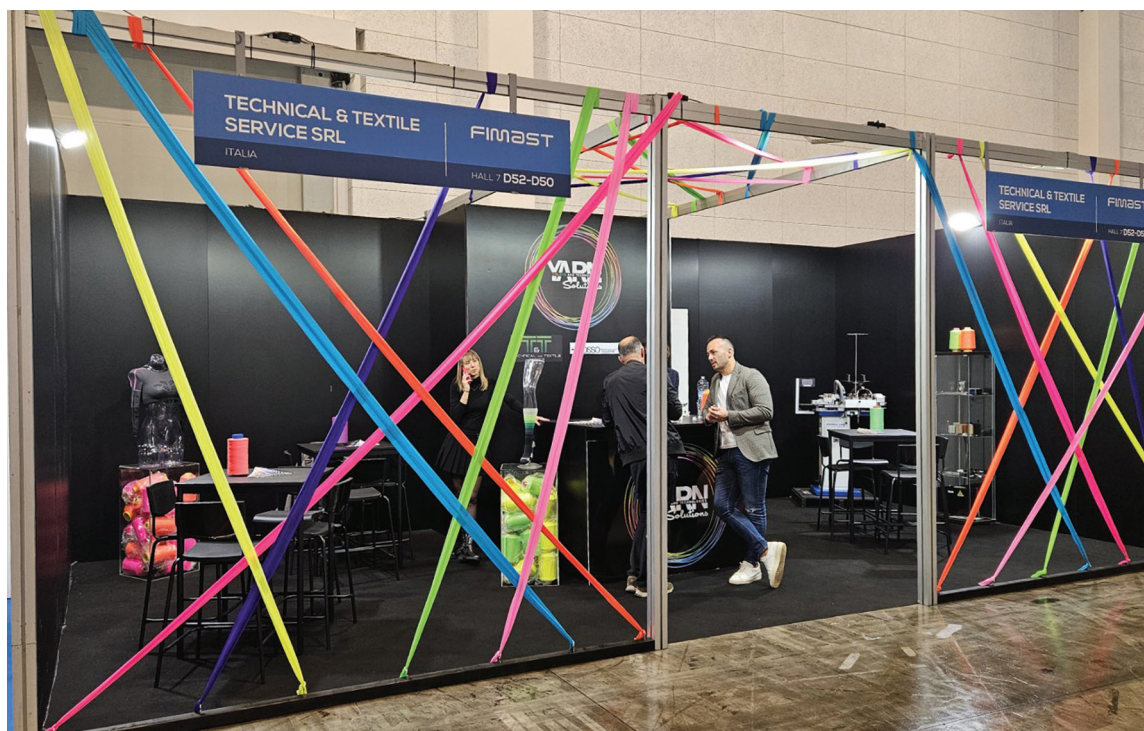
in razprave, a žal le v italijanščini, brez prevajanja. Novi koncept sejma je bil torej načrtovan bolj kot okrogla miza in manj kot razstava. Arena je gostila vrsto predavanj, med njimi: Nogavičarsko okrožje Castel Goffredo – na poti do 100-letnice odličnosti in inovacij; Čevelj, ki zdravi in ščiti; Krožno pletenje in obutev – inovacije in izzivi za športni sektor; Prihodnost športnih oblačil, od brezšivne tehnologije do novih materialov ter S.O.S.tainability v modi.

Med novostmi, predstavljenimi v areni, je bil prvi ročno izdelan modni čevelj (ki nima pletenega zgornjega dela in nima zveze z nogavičarstvom), oblikovan z umetno inteligenco. UI je analizirala tržne trende in modele, najprimernejše za luksuzni trg. Pobudo je predstavilo podjetje Peron Shoes, čevljarško podjetje z Riviere del Brenta, ki ima petdeset let izkušenj in združuje najboljšo italijansko čevljarško tradicijo z novimi tehnologijami ter razvija čevlje iz recikliranih in obnovljivih materialov. Predstavljene balerinke so bile izdelane v sodelovanju s podjetjem EZ Lab iz Padove, specializiranim za tehnologijo veriženja podatkovnih blokov. Njihova platforma

Made in Block krepi in ščiti izdelke Made in Italy. V podplatu imajo oznako NFC, ki uporabnikom omogoča, da s pomočjo pametnega telefona dostopajo do digitalnega potnega lista izdelka, kjer lahko pridobijo vse informacije o trajnosti, sledljivosti, izvoru, zgodovini in pristnosti izdelka.

Na sejmu, v areni, so bili predstavljeni tudi okolju prijazni športni copati, nastali v projektu ID.EIGHT, izdelani iz reciklirane gume in stranskih kmetijskih produktov, vključno s koruzo, jabolki, micelijem in grozdem (<https://www.id-eight.com/en/>). Projekt sta ustvarila kreativni oblikovalec Dong Seon Lee in soustanoviteljica blagovne znamke Giuliana Borzillo. Tudi ta športni copat nima neposredne povezave z nogavičarstvom. Blagovna znamka Salvatore Ferragamo je predstavila koncept »čevlja, ki zdravi«, zasnovan za optimalno porazdelitev telesne teže in največjo mogočo oporo.

Razprava se je vrtela tudi okrog prednosti krožnega nogavičarskega pletenja za izdelavo obutve (nogavice, spojene s podplatom). Izdelava je izjemno preprosta, saj ni potrebe po krojenju in šivanju.

Slika 1: Utrinek z razstavnega prostora FIMAST 2024 (foto: Alenka Pavko Čuden)

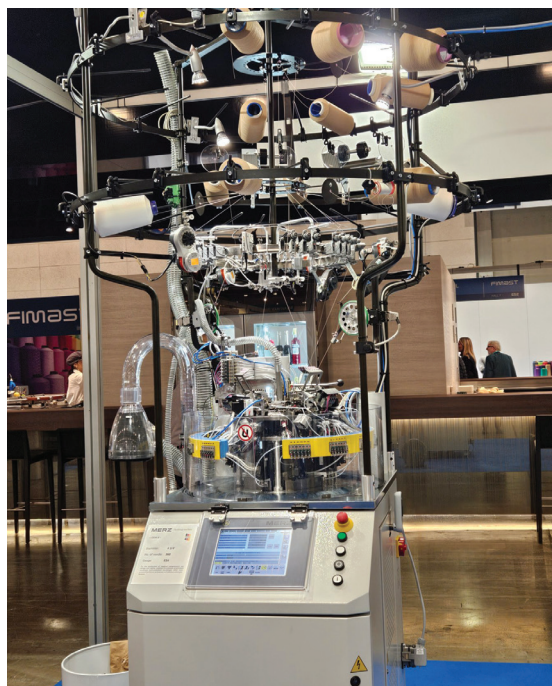

Slika 2: Predstavitev in razprava v areni FIMAST 2024 (foto: Alenka Pavko Čuden)

Ti dve proizvodni fazi sta ključni izziv proizvodnje, še zlasti v današnjih razmerah, ko se industrija sooča z velikim pomanjkanjem usposobljene in izkušene delovne sile. Pri brezšivnem pletenju ni odpadkov, manj je izdelavnih faz, kar omogoča prihranke pri energiji in logistiki. Na trg prihaja tudi nova obnobljiva TPU-preja za izdelavo podplato in zgornjih delov čevljev, ki po zračnosti in otipu močno spominja na poliestrsko.

Glede na dosedanje izdaje sejma FIMAST, ki so že preskušale spremembe lokacije in vsebin, bo čas pokazal, ali je bil tokratni premik v Vicenzo dobra odločitev. Združitev s sejmom A&T Nordest je vsekakor bila, sicer bi FIMAST obsegal le nekaj stojnic in sorazmerno majhen prostor za govorce in poslušalce. Pravo presenečenje je bilo glede na obljube organizatorjev in predvsem glede na dejstvo, da je evropsko nogavičarstvo (tako proizvodnja nogavičarskih pletilnikov kot nogavičarskih izdelkov) »doma« v Italiji, da tam ni bilo prav nobenega italijanskega izdelovalca opreme. Poleg tega so bili novi koncepti izdelave trajnostne obutve predstavljeni na splošno, ne pa usmerjeni v pleteno brezšivno obutev. Bomo

videli, kako in kje bo organiziran naslednji FIMAST, ki bo predvidoma čez tri leta.

Slika 3: Edini razstavljeni nogavičarski pletilnik (Merz) na sejmu FIMAST 2024 (foto: Alenka Pavko Čuden)

Viri

1. Exhibitors show innovations at IHE [dostopno na daljavo]. *Textile World* [citirano 10. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.textileworld.com/textile-world/knitting-apparel/2003/07/exhibitors-show-innovations-at-ihe/>>.
2. The Hosiery Association announces it will close its doors [dostopno na daljavo]. *Textile World* [citirano 11. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.textileworld.com/textile-world/textile-news/2013/11/the-hosiery-association-announces-it-will-close-its-doors/>>.
3. PAVKO ČUDEN, A. FAST – mednarodna razstava nogavičarske opreme. *Tekstilec*, 1998, **41**(11/12), 363–368.
4. PAVKO ČUDEN, A. FAST 2001 postavlja nogavičarstvo v središče pozornosti pletilske panoge. *Tekstilec*, 2001, **44**(7/8), 203–211.
5. PAVKO ČUDEN, A. FAST 2001: spremljevalna nogavičarska oprema. *Tekstilec*, 2001, **44**(11), 373–380.
6. PAVKO ČUDEN, A. Nogavičarstvo med razstavama Fast 1998 in Fast 2001. *Tekstilec*, 2000, **43**(7/8), 277–280.
7. FIMAST – International textile machinery and accessory exhibition [dostopno na daljavo]. Knitting Industry [citirano 10. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.knittingindustry.com/fimast-international-textile-machinery-and-accessory-exhibition/>>.
8. Fimast, la fiera del meccanotessile torna a Brescia [dostopno na daljavo]. *Giornale di Brescia* [citirano 11. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.giornaledibrescia.it/economia/fimast-la-fiera-del-meccanotessile-torna-a-brescia-avtk9oow>>.
9. A Brixia Forum torna la fiera Fimast, con novità in 3D [dostopno na daljavo]. *Giornale di Brescia* [citirano 11. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.giornaledibrescia.it/economia/a-brixia-forum-torna-la-fiera-fimast-connovita-in-3d-xd3bte6w>>.
10. Top technologies and players at FIMAST [dostopno na daljavo]. Knitting Industry [citirano 11. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.knittingindustry.com/top-technologies-and-players-at-fimast/>>.
11. Associazione Distretto Calza e Intimo [dostopno na daljavo]. A.DI.CI. [citirano 11. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.adici.it/default.asp>>.
12. About us [dostopno na daljavo]. Assosport [citirano 11. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.assosport.it/en/about-us/>>.
13. About us [dostopno na daljavo]. CSC Centro Servizi Impresa [citirano 11. 2. 2025]. Dostopno na svetovnem spletu: <<https://www.cscimpresa.it/about-us/?lang=en>>.

Pripravila: prof. dr. Alenka Pavko Čuden